

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních studií

Diplomová práce

Volby a volební chování obyvatel města Lanškroun

Bc. Kristýna Kyrlová

1 Souhrn práce a klíčová slova

Diplomová práce „Volby a volební chování obyvatel města Lanškroun“ se zabývá volbami a volebním chování obyvatel mající trvalé bydliště ve městě Lanškroun. V práci jsou charakterizovány výsledky jednotlivých voleb do zastupitelstva města z let 2002, 2006, 2010 a 2014. Následně je práce zaměřena na volební chování obyvatel. Informace o volebním chování občanů byly čerpány z provedeného dotazníkového šetření.

Práce se dělí do dvou částí. První část diplomové práce tvoří teoretická část, která definuje základní pojmy týkající se tématu voleb. Zaměřuje se především na pojmy jako lokální demokracie, komunální politika, volby a volební chování. Praktická část se zaměřuje na charakteristiku města Lanškroun, analyzuje jednotlivé komunální volby a na základě výsledků dotazníkového šetření vysvětluje podobu volebního chování obyvatel Lanškrouna.

Klíčová slova: Volební chování, volby, zastupitelstvo obce, komunální politika, Lanškroun, politická strana, volič.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je ověřit, do jaké míry lze dostupnou teorii volebního chování uplatnit při interpretaci rozhodování voličů v rámci voleb zastupitelstva města Lanškroun. K naplnění hlavního cíle práce je třeba charakterizovat město Lanškroun z hlediska výsledků voleb místního zastupitelstva a posoudit rozhodující proměnné, které chování elektorátu formuje.

2.2 Metodika

Diplomová práce je pojata jako případová studie, kde subjektem studia je město Lanškroun. Objektem výzkumu jsou voliči, kteří se účastní voleb do místního zastupitelstva a jejich volební chování. K naplnění cíle práce jsou využita data, která byla získána prostřednictvím dotazníkového šetření. Distribuce dotazníku probíhala elektronickou formou a je podrobněji popsána v kapitole Dotazníkový průzkum volebního chování obyvatel města Lanškroun. Celkem se dotazníkového šetření zúčastnilo 242 respondentů,

z toho bylo 182 respondentů s trvalým bydlištěm ve městě a 60 respondentů, kteří nemají trvalý pobyt ve městě. Právě respondentům s trvalým bydlištěm byl tento dotazník určen, neboť právě ti se mohou účastnit komunálních voleb a mohou tak ovlivnit volební výsledek.

Data o výsledcích voleb a o charakteristice města byla získána technikou studia dokumentů. Informace byly čerpány především z Českého statistického úřadu, ze statistického portálu Risy a z oficiálních stránek města Lanškroun.

V teoretické části diplomové práce jsou charakterizovány nejdůležitější pojmy týkající se voleb obecně, dále lokální demokracie a komunální politika. Charakteristiky uvedených pojmů byly získány studiem dokumentů uvedených v seznamu literatury. Charakterizovány jsou také jednotlivé obecní orgány a jejich pravomoci. Tyto údaje jsou čerpány především ze zákona o obcích č. 128/2000 Sb. a dále z příslušné literatury. Jádrem práce však bylo popsat jednotlivé modely výzkumu a teorie volebního chování obyvatel. V práci je popsán především behaviorismus jako jeden z nejdůležitějších politologických přístupů.

Praktická část je zaměřena na charakteristiku města Lanškroun, jak z hlediska socioekonomického, tak i demografického. Informace jsou získány na základě posledního sčítání lidu, domů a bytů v České republice z roku 2011 a aktuálně dostupných dat ze statistických portálů ČSÚ a Risy. Následně práce analyzuje politickou situaci ve městě a popisuje tak jednotlivé výsledky komunálních voleb z let 2002, 2006, 2010 a 2014. Závěrečná kapitola je zaměřena na popis volebního chování obyvatel města Lanškroun. Jak již bylo zmíněno, data byla získána prostřednictvím dotazníkového šetření. Dotazník poskytuje informace o tom, jak občané volili v komunálních volbách v roce 2014, 2010 a jejich volební chování. Dotazník je součástí přílohy práce.

3 Závěr

Diplomová práce se zabývala komunálními volbami a volebním chování obyvatel vybrané obce. Byl analyzován průběh komunálních voleb z let 2002, 2006, 2010 a 2014 ve městě Lanškroun. Cílem práce bylo ověřit, do jaké míry lze dostupnou teorií volebního

chování uplatnit při interpretaci rozhodování voličů v rámci voleb do zastupitelstva města. Pro potřeby diplomové práce tak bylo ve městě Lanškroun provedeno dotazníkové šetření, které mělo poskytnout informace o volebním chování obyvatel. Dotazníkového průzkumu se zúčastnilo celkem 242, avšak pouze 182 respondentů bylo s trvalým bydlištěm ve městě. Zajištění rozsáhlejšího vzorku respondentů a podrobnějšího výzkumu bylo bohužel nad možnosti předkládané diplomové práce, proto je nutné považovat výsledky šetření pouze za orientační.

Volební chování obyvatel města Lanškroun bylo zkoumáno v závislosti na ekonomickém postavení, věku, pohlaví a nejvyšším dosaženém vzdělání respondentů. Co se týče ekonomického postavení lze uvedená východiska jen částečně potvrdit, neboť na základě ekonomického postavení volili zaměstnaní občané nejvíce stranu ODS, studenti pak nejvíce volí nezávislá sdružení a modernější politické strany. Důchodce v Lanškrouně lze označit na základě výsledků průzkumu spíše za pravicovější, neboť nejvíce volili ODS, KDU-ČSL. ČSSD pak měla nejvíce oporu u nezaměstnaných osob. Z hlediska věkové struktury lze dle dostupné teorie potvrdit, že mladší voliči se v Lanškrouně nejčastěji rozhodují mezi nezávislými sdruženími, pravicovými a středovými stranami. U starších občanů nad 56 let však teorii potvrdit nemůžeme, protože i u respondentů této věkové skupiny vítězí pravice nad levicí. U střední generace voličů se dá říci, že nejvíce inklinují k ČSSD. Pokud se v teorii volebního chování tvrdí, že muži upřednostňují levici a ženy pravici, tak dle dotazníkového šetření v Lanškrouně tato teorie platí pouze u žen, protože i muži nejvíce tíhnou k pravici, převážně k ODS a TOP 09. U volby v závislosti na vzdělání lze konstatovat, že voliči jsou převážně pravicovější, nejvíce pak vysokoškolsky vzdělaní občané a lidé se středním vzděláním s maturitou. Respondenti se základním vzděláním volili na stejné úrovni levicovou KSČM, tak i pravicovou ODS, vyučení upřednostňují taktéž ODS. Z dotazníkového průzkumu také vyplývá, že lidé volili nejčastěji své kandidáty z osobních sympatií a na základě souhlasu s volebním programem strany, který sleduje více jak 73% dotázaných obyvatel města Lanškroun.

Na místní politický život mají ve městě nejdůležitější vliv politické strany ODS, ČSSD, KDU – ČSL, které se také nejvíce angažují v rozvoji a vedení města. Všechny zmíněné strany získaly vždy ve volbách největší počet hlasů. U posledních voleb v roce 2014 se však do popředí zájmu dostalo nezávislé sdružení Lanškrounské fórum, které má

dle výsledků dotazníkového šetření velmi silnou voličskou základnu a podílí se značně na rozvoji města.

4 Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje

1. BALÍK, Stanislav, 2009. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing a.s.. 256 s. ISBN 978-80-247-2908-4.
2. BALÍK, Stanislav, 2003. *Komunální volby v České republice v roce 2002*. 1. Vyd. Praha: Mezinárodní politický ústav. 148 s. ISBN 80-210-3211-1.
3. BALÍK, Stanislav, 2008. *Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností: koalice, voličské vzorce a politické strany na místní úrovni v letech 1994-2006*. 1.vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK). 387 s. ISBN 978-80-7325-144-4.
4. BERNARD, Josef, KOSTELECKÝ, Tomáš, ILLNER, Michal, VOBECKÁ, Jana, 2011. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství. 236 s. ISBN 978-80-7419-069-8.
5. CABADA, Ladislav, KUBÁT, Michal a kol., 2004. *Úvod do studia politické vědy*. 2.vyd. Praha: Eurolex Bohemia s.r.o.. 493 s. ISBN 80-86432-63-7.
6. ČMEJREK, Jaroslav, Bubeníček, Václav, ČOPÍK, Jan, 2010. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. 1. vyd. Praha: Grada. 240 s. ISBN 978-80-217-3061-5.
7. DAHL, Robert, 1995. *Demokracie v právním státě*. Praha: Open Society Fund. 121 s. ISBN 80-901813-1-7.
8. FIALA, Petr, STRMISKA, Maxmilián, 2005. *Víceúrovňové vládnutí: teorie, přístupy, metody*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury. 267 s. ISBN 80-7325-074-8.

9. CHYTÍLEK, Roman a kol., 2004. *Volební systémy*. 1. vyd. Brno: Mezinárodní politologický ústav. 237. s. ISBN 80-210-3548-X.
10. KREJČÍ, Oskar, 2006. *Nová kniha o volbách*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing. 481 s. ISBN 80-86946-01-0.
11. LINEK, Lukáš (ed.), 2012. *Voliči a volby 2010*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství. 254 s. ISBN 978-80-7419-110-7.
12. MATĚJŮ, Petr, VLACHOVÁ, Klára a kol., 2000. *Nerovnost, spravedlnost, politika*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství. 402 s. ISBN 80-85850-82-6.
13. OUTLÝ, Jan, ŠARADÍN, Pavel, 2004. *Studie o volbách do zastupitelstev v obcích*. Olomouc Univerzita Palackého. 232 s. ISBN 80-244-0798-1.
14. ŘEHÁKOVÁ, Blanka, 1998. *Volební chování různých skupin voličů v předčasných parlamentních volbách v roce 1998, Pracovní texty výzkumného projektu „Sociální trendy“ 2/1998*. Praha: Sociologický ústav AV ČR. ISBN 80-85950-52-9.
15. ŘÍCHOVÁ, Blanka, 2006. *Přehled moderních politologických teorií*. 2. vyd. Praha: Nakladatelství Portál. 303 s. ISBN 80-7367-177-8.
16. ŠÍMA, Pavel, KRÁLIKOVÁ, Marcela a kol., 2014. *Volební kampaně 2013*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal. 237 s. ISBN 978-80-7485-026-4.
17. VLACHOVÁ, Klára, 2000. *Stranická identifikace v České republice*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav AV ČR. 33 s. ISBN 80-85950-81-2.

Internetové zdroje

1. BARTOŠ, Martin, Obyvatelé Česka. *Vývoj počtu obyvatel v obci Lanškroun, Ústí nad Orlicí* [online]. [cit. 2016-07-20]. Dostupné z WWW:

<http://www.obyvateleceska.cz/%C3%BAst%C3%AD-nad-orlic%C3%AD/lan%C5%A1kroun/580511>

2. BRÝDL, Matěj, COUFAL, Petr. Soukromí informační portál. *Výlety* [online]. [cit. 2016-07-15]. Dostupné z WWW: <http://lanskrounsko.cz/cz/vylety>
3. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, Veřejná databáze. *Databáze demografických údajů za obce ČR* [online]. [cit. 2016-06-29]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demograficky-udaju-za-obce-cr>
4. MAS LANŠKROUNSKO, Informační portál. *Územní působnost* [online]. [cit. 2016-07-20]. Dostupné z WWW: <http://maslanskrounsko.cz/mas/uzemni-pusobnost/>
5. MĚSTO LANŠKROUN, Informační portál města. *Znaky a symboly* [online]. [cit. 2016-06-29]. Dostupné z WWW: <http://www.lanskroun.eu/znak-a-vlajka/d-2334>
6. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, Regionální informační servis. *Lanškroun* [online]. [cit. 2016-06-30]. Dostupné z WWW: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=580511>
7. PORTÁL VEŘEJNÉ SPRÁVY, Zákony. *128/2000 Sb. Zákon o obcích* [online]. [cit. 2016-08-10]. Dostupné z WWW: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49296&fulltext=&nr=128~2F2000&part=&name=&rpp=15>
8. WOFF, Petr. Kupní síla online. *Průměrná mzda podle profesí, pohlaví a regionů* [online]. [cit. 2016-07-06]. Dostupné z WWW: <http://kupnisila.cz/prumerna-mzda/>
9. ZNALECKÝ ÚSTAV, odhad online. *Statistické informace: Lanškroun (okr. Ústí nad Orlicí)* [online]. [cit. 2016-07-03]. Dostupné z WWW: <http://www.odhadonline.cz/odhad-statistika-kriminalita-nezamestnanost-prumerna%20mzda-nemoci-znalecky-posudek-odhadce-znalec-obec-lanskroun-okr-usti-nad-orlici/>